

MAKTABGACHA TA'LIM TIZMINING TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARDAN KENG FOYDALANISH

Erkinova Mehriniso Ro'Ziboyevna

*Termiz davlat pedagogika instituti —Maktabgacha ta'lim fakulteti,
—Maktabgacha ta'lim metodikasi kafedrasida o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim sohasida olib boriladigan islohatlarning keng talqini, ta'lim texnologiyadan o'rinli foydalanish, zamonaviy ta'lim texnologiyalarni maktabgacha ta'lim sohasida qo'llash hamda Mutaxassislarining ta'kidlashicha, maktabgacha ta'lim tashkilotlariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish nafaqat mumkin, balki zarur. Shu bilan birga, maktabgacha yoshdagi bolalarning ta'lim jarayonida qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalarga bir nechta qat'iy talablar qo'yilganligini yodda tutish kerakligi haqida ma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *Maktabgacha ta'lim va tarbiya, me'yoriy-huquqiy asoslar, islohot, xorijiy davlatlar, bola, avlod, yetuk kadr, istiqbol, Renesans, inson kapitali, tadqiqotlar, elektron resurslar, ta'lim, texnologiya,*

Bugungi kunga qadar bepoyon Vatanimizda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yuzdan ortiq ta'lim texnologiyalari qo'llanilmoqda. Ular orasida quyidagilarga alohida e'tibor qaratish lozim: sog'liqni saqlash texnologiyalari; loyiha faoliyati bilan bog'liq texnologiyalar; loyiha faoliyatida foydalaniladigan texnologiyalar; axborot-kommunikatsiya texnologiyalari; har bir shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalar (shaxsga yo'naltirilgan); o'yin texnologiyalari deb ataladi. Mutaxassislarining ta'kidlashicha, maktabgacha ta'lim tashkilotlariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish nafaqat mumkin, balki zarur. Shu bilan birga, maktabgacha yoshdagi bolalarning ta'lim jarayonida qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalarga bir nechta qat'iy talablar qo'yilganligini yodda tutish kerak. Bularga quyidagilar kiradi: Konseptuallik, ta'lim jarayoni ma'lum bir ilmiy kontseptsiyaga asoslanishi kerakligini taklif qiladi. Muvofiqlik - bu texnologiyalar tizimga xos bo'lgan barcha xususiyatlarga ega bo'lishi kerakligini ko'rsatadigan talab. Ya'ni, ular yaxlit, mantiqiy bo'lishi va ularning tarkibiy elementlari o'zaro bog'liq bo'lishi kerak. Nazorat qilish - bu talab, ya'ni o'qituvchilar tarkibiga muayyan maqsadlarni qo'yish, o'quv jarayonini rejalashtirish va ish jarayonida muayyan nuqtalarni tuzatish imkoniyati ta'minlanishi kerak. Qayta ishlab chiqarish - bu texnologiyani amalda qo'llaydigan o'qituvchining shaxsiyatidan qat'i nazar, bir xil darajada samarali bo'lishi kerak bo'lgan talab.³⁵ Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida zamonaviy ta'lim texnologiyalari yo'qoridagi barcha fikrlarga mos kelishi kerak. Chaqaloqlarni o'qitish jarayonida salomatlikni saqlash texnologiyalaridan foydalanadigan

³⁵ Ta'lim jarayonida innovatsion zamonaviy

o'qituvchilarning asosiy maqsadi bolaning sog'lig'ini saqlash uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni, shuningdek, sog'lom turmush tarzi bilan bog'liq bilimlarni rivojlantirishdir. Texnologiyani amalga oshirish to'g'risidagi qaror bir necha omillarga bog'liq bo'lib, ulardan eng muhimi quyidagilardir: maktabgacha tarbiya profili; bolalar maktabgacha ta'lim tashkilotisida bo'lgan vaqt; o'qituvchilar o'z faoliyatida rahbarlik qiladigan dastur; maktabgacha ta'lim muassasasida amaldagi qoidalar va qoidalar; o'qituvchilarning professionalligi; maktabgacha ta'lim tashkilotlariga boradigan bolalarning umumiy salomatligi ko'rsatkichlari. maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ilg'or innovatsion texnologiyalar hamma joyda joriy etilmoqda va bu tendentsiya tobora kuchayib bormoqda. Bolalar maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bu o'qituvchilar tomonidan o'z bolalari bilan birgalikda amalga oshiriladi. Umuman olganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion texnologiyalardan foydalanish va turli loyihalar ustida ishlash, xususan, bolaning ongli ravishda mustahkam o'rnatilgan bilimlarni olishiga olib keladi. O'quv loyihalarini quyidagicha tasniflash mumkin:

1. "O'yin" - o'yinlar, raqslar, qiziqarli o'yin-kulgilar shaklida guruhda o'tkaziladigan mashg'ulotlar.
2. "Ekskursiya" - maqsadi atrofdagi dunyo va jamiyatni har tomonlama va ko'p qirrali o'rganish bo'lgan loyihalar.
3. "Hikoya", bu orqali bolalar o'zlarining his-tuyg'ularini va his-tuyg'ularini nutq, vokal, yozish va boshqalar orqali tushuntirishni o'rganadilar.
4. "Konstruktiv", bolani o'z mehnati bilan foydali narsalarni yaratishga o'rgatish: qushxona qurish, gul ekish va boshqalar.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion ta'lim texnologiyalari bolaning jismoniy va psixologik rivojlanishiga hissa qo'shadi, uning o'ziga va o'z kuchiga ishonishiga, mustaqil va mas'uliyatli bo'lishiga yordam beradi. O'g'il-qizlar dunyoni o'ynoqi o'rganadi, olgan bilimlarini amalda qo'llashga harakat qiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish, boshqa narsalar qatori, o'qituvchilar tomonidan tadqiqot faoliyati deb ataladigan faoliyat turlaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Bu nimani anglatadi? Gap, birinchi navbatda, tarbiyachilarning sa'y-harakatlari, bolalarda tafakkurining tadqiqot turini shakllantirishga qaratilgan. Buning uchun maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish jarayonida o'qituvchilar keng tarqalgan usullarga murojaat qilishadi: muammoni qo'yish, uni har tomonlama tahlil qilish, modellashtirish, kuzatish, tajriba o'tkazish, natijalarni aniqlash, yechimlarni topish va eng yaxshisini tanlash. Maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi innovatsion "murabbiylarga" har bir bolaga yondashuvni topishga, uning xususiyatlarini, xarakter xususiyatlarini hisobga olishga yordam beradi va darslarni hayajonli va g'ayrioddiy "sarguzasht" ga aylantiradi. Bu tufayli ota-onalar endi sevimli farzandlarini maktabgacha ta'lim tashkilotlariga borishga ko'ndirishlari shart emas. Bolalar zavq bilan tashrif buyurishadi va har kuni o'zlarining kichik bilim bazasini boyitadilar. Zamonaviy dunyo bobo-buvilarimiz va hatto ota-onalarimizning yoshlik davridan sezilarli darajada farq qilishini inkor etishning ma'nosi yo'q. Bugungi kunda hatto yaqin o'tmishda

ham maktabgacha ta'lim tashkilotlarida biron bir innovatsion texnologiyalardan foydalanish haqida gap bo'lmaganligini tasavvur qilish juda qiyin. Hozirgi kunda kompyuter, planshet kabi ilg'or texnologiyalar maktabgacha yoshdagi bolalarni ajablantirmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mamajonov I.G., Mamatov R. (2017) Germaniya davlati ta'lim tizimi. — Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar || ilmiy elektron jurnali. №6.
2. Kilichova M.Kh. (2021) Little features of foreign experience in education of children in preschool educational institutions. Journal American. (SJIF) Impact Factor-5.714. — Current research journal of pedagogies. Pp. 241-246.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining — Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida || gi VMQ 802-sonli Qarori. 2020-yil 22 dekabr.
4. <https://galitravel.ru/doshkolnoe-obrazovanie-v-yaponii>.
5. O'zbekiston Respublikasining — Ta'lim to'g'risida || gi qonuni. 2020 yil 23 sentyabr.
6. Fazilova D.X. Xorijiy tajribalardan foydalanish va innovatsion texnologiyalar modulidan o'quv–uslubiy majmua. Jizzax, 2021, 60-bet